

**МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ ЯК ФАКТОР ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИВЧЕННЯ
ПРЕДМЕТУ ТЕРАПЕВТИЧНА СТОМАТОЛОГІЯ
ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ**

Українська медична стоматологічна академія (м. Полтава)

olgaboichenko@ukr.net

Майбутній лікар повинен володіти значним запасом фахових знань та вмінь на початку своєї професійної діяльності, використовувати їх, здійснювати пошук нової інформації, постійно підвищувати власну професійну компетентність та цілеспрямованість. Тому перед викладачем закладу вищої освіти стоїть питання пошуку методів та інноваційних технологій, які б стали якісним інструментом підготовки фахівця. Так одним з таких інструментів є використання міжпредметних та міждисциплінарних зв'язків.

Міжпредметні та міждисциплінарні зв'язки в освіті не є новим питанням [1]. Вони використовувались протягом багатьох років й були предметом численних досліджень. У сучасному суспільстві міжнауковий синтез, інтеграція та взаємопроникнення наук набувають масштабного характеру, і міждисциплінарність стає головною особливістю сучасної науки. Тому розширюється спектр міждисциплінарних досліджень і в галузі освіти. У наш час взаємозв'язок і взаємозалежність країн та народів сучасного світу, процеси глобалізації, що інтенсивно розвиваються, як ніколи зростає роль наукових знань, роль теоретичної, фундаментальної науки. Тому значення міжпредметних зв'язків в підготовці компетентного лікаря значно зростає. У дослідженнях відомих вчених педагогів та науковців (І. Зверев, В. Коротов, М. Скаткін 2014 р.) міждисциплінарні зв'язки виступають як умова єдності навчання й виховання, засіб комплексного підходу до системи навчання.

Всі вони передбачають логічну послідовність вивчення окремих тем дисципліни, їх взаємозв'язок з попередніми, так матеріал однієї теми стає підґрунтям для вивчення іншої. Вирізняють вертикальну та горизонтальну інтеграцію. Вертикальна інтеграція охоплює багато дисциплін, які комплексно дозволяють вирішити проблемне питання, залучаючи для цього весь навчальний матеріал спеціальності, та його суміжних спеціальностей [2]. Горизонтальний вид інтеграції передбачає рішення питань однієї дисципліни із залученням знань та вмінь з інших суміжних дисциплін. На кафедрі терапевтичної стоматології використовується послідовність та наступність викладання навчальної дисципліни в період усього терміну навчання, що дозволяє студентам набути міцні фундаментальні та спеціальні знання, які зберігаються протягом тривалого часу. Цей аспект є єдиним головним критерієм для успішного проходження ліцензованого іспиту «Крок 2» стоматологія.

Міждисциплінарний підхід має значну кількість переваг, серед яких:

- мотивація студентів до вивчення певної дисципліни, ґрунтового осмислення та порівняння, застосування отриманих знань на практиці;

- можливість по-новому представити вже відомий матеріал;
- розширення кругозору, підвищення самостійності та творчості студентів;
- інтеграція набутих знань навичок та вмінь в одне ціле та сприйняття засвоєного протягом усього навчання матеріалу, як нерозривної єдності;
- можливість реалізувати головні дидактичні принципи навчання.

Враховуючи специфіку викладання дисципліни «терапевтична стоматологія», вважаємо за доцільне додати також такі переваги:

- розгляд подібних тем з різних точок зору, уникаючи просто дублювання матеріалу під час вивчення дисципліни;
- міждисциплінарні теми та ситуації дають можливість викладачу оновити існуючий зміст навчання, зібрати більш широкий спектр матеріалу для формування у студентів комунікативної компетентності;
- підготовка занять на основі міждисциплінарного підходу сприяє розвитку творчого мислення, розробці нових цікавих ситуаційних задач, стимулює професійний ріст.

Однією з переваг міждисциплінарного підходу визначено реалізацію ним основних дидактичних принципів навчання. Перш за все, міжпредметної координації, що забезпечує взаємодію викладання дисципліни з іншими дисциплінами, узгодження тематики та навчальних програм. В результаті цього забезпечується також принцип систематичності та послідовності введення навчального матеріалу та формування необхідних навичок і вмінь [3].

Принцип науковості реалізується в урахуванні нових даних сучасних наук, пов'язаних зі спеціальністю студентів. Принцип професійної спрямованості реалізується шляхом моделювання у студентів предметного та соціального контексту майбутньої лікарської діяльності, активізації професійного самовдосконалення [4]. Принцип наочності в межах міждисциплінарного підходу передбачає використання на практичних заняттях відеоматеріалів, методичних посібників, фотоальбомів підготовлених як співробітниками кафедри терапевтичної стоматології, так і співробітника інших кафедр. Принцип посиленості реалізується шляхом урахування раніше набутих знань, навичок, умінь на молодших курсах навчання. І вже на IV та V курсах навчання «відшліфовуються» раніше набуті навички та набуваються все нові і нові уміння та навички. Принцип свідомості реалізується завдяки пропонуванню студентам самостійного опрацювання тієї чи іншої теми, підготовка презентацій практичного спрямування. Принцип виховного навчання в межах міждисциплінарного підходу реалізується шляхом допомоги студентам подолати

надмірну сором'язливість, пригніченість, меркантильність, байдужість, і стимулювати особистісний та професійний розвиток, активність, самостійність, ініціативність, ввічливість, взаємодопомогу [5].

Позитивне спілкування на занятті з терапевтичної стоматології збагачує виховний процес емоційними переживаннями та особистісним змістом. Принцип урахування індивідуальних особливостей передбачає надання раціональної допомоги, яке відповідає рівню знань та труднощам які виникають у студентів, обізнаність з індивідуальними особливостями студентів.

Таким чином, цілісне пізнання дисципліни терапевтична стоматологія є важливим етапом для формування майбутнього лікаря, яке складається з використанням знань з суміжних дисциплін, вивчених протягом всіх років навчання. Міждисциплінарний підхід сприяє реалізації дидактичних принципів навчання, стимулює викладача до оновлення змісту навчання, збагачення його цікавими та актуальними міждисциплінарними темами, новими ситуаційними завданнями та комунікативними ситуаціями.

Література

1. Grigoryan ME, Boldyrevskiy PB. Mezhdistsiplinarnaya integratsiya v realizatsii kompetentnostnogo podkhoda. Mezhdunarodnyy zhurnal prikladnykh i fundamental'nykh issledovaniy. 2016;6(1):145-8. [in Russian].
2. Shershnova VA. Mezhdistsiplinarnaya integratsiya i kompetentnostnyy podkhod. Al'manakh sovremennoy nauki i obrazovaniya. Tambov: Gramota. 2008;10(17):201-2. [in Russian].
3. Sirenko SN. Razvitiye obshcheprofessional'nykh kompetentsiy studentov na osnove mezhdistsiplinarnoy integratsii. Vesnik BDU. 2015;1:83-8. [in Russian].
4. Іленко NM, Бойченко OM. Metodi rozvitku profesійnoї motivatsії studentiv-starshokusnikiv na kafedri terapeutichnoї stomatologii. Ukraїns'kiy stomatologіchniy al'manakh. 2018;1:91-2. [in Ukrainian].
5. Knyazevych-Chorna TV. Osoblyvosti vykladannya teoretichnykh dystsyplin studentam fakul'tetu pidhotovky u vyshchyykh medychnykh navchal'nykh zakladakh. 2011;17-9. [in Ukrainian].

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ ЯК ФАКТОР ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИВЧЕННЯ ПРЕДМЕТУ ТЕРАПЕВТИЧНА СТОМАТОЛОГІЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ

Іленко Н. М., Бойченко О. Н.

Резюме. Майбутній лікар повинен володіти значним запасом фахових знань та вмій на початку своєї професійної діяльності, використовувати їх, здійснювати пошук нової інформації, постійно підвищувати власну професійну компетентність та цілеспрямованість. Тому перед викладачем закладу вищої освіти стоїть питання пошуку методів та інноваційних технологій, які б стали якісним інструментом підготовки фахівця. Так одним з таких інструментів є використання міждисциплінарних зв'язків та міждисциплінарних зв'язків, що не є новим питанням. У сучасному суспільстві міжнауковий синтез, інтеграція та взаємопроникнення наук набувають масштабного характеру, і міждисциплінарність стає головною особливістю сучасної науки. Тому розширюється спектр міждисциплінарних досліджень і в галузі освіти, значення міждисциплінарних зв'язків в підготовці компетентного лікаря значно зростає. У дослідженнях відомих вчених педагогів та науковців (І. Зверев, В. Коротов, М. Скаткін 2014 р.) міждисциплінарні зв'язки виступають як умова єдності навчання й виховання, засіб комплексного підходу до системи навчання. Однією з переваг міждисциплінарного підходу визначено реалізацію ним основних дидактичних принципів навчання. Перш за все, міждисциплінарної координації, що забезпечує взаємодію викладання дисципліни з іншими дисциплінами, узгодження тематики та навчальних програм. В результаті цього забезпечується також принцип систематичності та послідовності введення навчального матеріалу та формування необхідних навичок і вмій. Принцип виховного навчання в межах міждисциплінарного підходу реалізується шляхом допомоги студентам подолати надмірну сором'язливість, пригніченість, меркантильність, байдужість, і стимулювати особистісний та професійний розвиток, активність, самостійність, ініціативність, ввічливість, взаємодопомогу. Позитивне спілкування на занятті з терапевтичної стоматології збагачує виховний процес емоційними переживаннями та особистісним змістом. Принцип урахування індивідуальних особливостей передбачає надання раціональної допомоги, яке відповідає рівню знань та труднощам які виникають у студентів, обізнаність з індивідуальними особливостями студентів.

Таким чином, цілісне пізнання дисципліни терапевтична стоматологія є важливим етапом для формування майбутнього лікаря, яке складається з використанням знань з суміжних дисциплін, вивчених протягом всіх років навчання.

Міждисциплінарний підхід сприяє реалізації дидактичних принципів навчання, стимулює викладача до оновлення змісту навчання, збагачення його цікавими та актуальними міждисциплінарними темами, новими ситуаційними завданнями та комунікативними ситуаціями.

Ключові слова: міждисциплінарні зв'язки, освіта.

МЕЖДИСЦИПЛИНАРНЫЕ СВЯЗИ КАК ФАКТОР СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ИЗУЧЕНИЯ ПРЕДМЕТА ТЕРАПЕВТИЧЕСКАЯ СТОМАТОЛОГИЯ ПРИ ПОДГОТОВКЕ БУДУЩЕГО ВРАЧА

Іленко Н. М., Бойченко О. Н.

Резюме. Будущий врач должен обладать значительным запасом профессиональных знаний и умений в начале своей профессиональной деятельности, использовать их, осуществлять поиск новой информации, постоянно повышать свою профессиональную компетентность и целеустремленность. Поэтому перед преподавателем высшего учебного заведения стоит вопрос поиска методов и инновационных технологий, которые стали бы качественным инструментом подготовки специалиста. Так одним из таких инструментов является использование междисциплинарных связей, что является новым вопросом. В современ-

ном обществе межнаучный синтез, интеграция и взаимопроникновение наук приобретают масштабный характер, и междисциплинарность становится главной особенностью современной науки. Поэтому расширяется спектр междисциплинарных исследований и в области образования. Поэтому значение межпредметных связей в подготовке компетентного врача значительно возрастает. В исследованиях известных ученых педагогов и ученых (И. Зверев, В. Коротов, М. Скаткин 2014 г.) связи выступают как условие единства обучения и воспитания, средство комплексного подхода к системе обучения. Одним из преимуществ междисциплинарного подхода определяется реализация им основных дидактических принципов обучения. Прежде всего, межпредметные координации, обеспечивает взаимодействие преподавания дисциплины с другими дисциплинами, согласования тематики и учебных программ. В результате этого обеспечивается также принцип систематичности и последовательности введения учебного материала и формирования необходимых навыков и умений. Принцип воспитательного обучения в рамках междисциплинарного подхода реализуется путем помощи студентам преодолеть чрезмерную застенчивость, подавленность, меркантильность, равнодушие, и стимулировать личностное и профессиональное развитие, активность, самостоятельность, инициативность, вежливость, взаимопомощь. Позитивное общение на занятии по терапевтической стоматологии обогащает воспитательный процесс эмоциональными переживаниями. Принцип учета индивидуальных особенностей предусматривает предоставление рациональной помощи, которое соответствует уровню знаний и трудности возникающие у студентов, знакомство с индивидуальными особенностями студентов.

Таким образом, целостное познание дисциплины терапевтическая стоматология является важным этапом для формирования будущего врача, состоящее с использованием знаний из смежных дисциплин, изученных в течение всех лет обучения.

Междисциплинарный подход способствует реализации дидактических принципов обучения, стимулирует преподавателя к обновлению содержания обучения, обогащение его интересными и актуальными междисциплинарными темами, новыми ситуационными задачами и коммуникативными ситуациями.

Ключевые слова: межпредметные, междисциплинарные связи, образование.

INTERDISCIPLINARY RELATIONSHIPS AS A FACTOR OF IMPROVING THE STUDY OF THE SUBJECT OF THERAPEUTIC DENTISTRY IN PREPARING THE FUTURE DOCTOR

Ilenko N. M., Boychenko O. N.

Abstract. The future doctor should have a significant stock of professional knowledge and skills at the beginning of his professional activity, use them, search for new information, constantly improve his professional competence and purposefulness. Therefore, the teacher of a higher academic institution is faced with the question of finding methods and innovative technologies that have become a bi-qualitative tool for training a specialist. So one of these tools is the use of interdisciplinary and interdisciplinarity communication, which is a new issue. In modern society, inter-scientific synthesis, integration, and the interpenetration of sciences acquire a large-scale character, and interdisciplinarity becomes the main feature of modern science. Therefore, the range of interdisciplinary research in the field of education is expanding. Therefore, the value of interdisciplinary connections in the training of a competent doctor increases significantly. In studies of famous scientists, educators and scientists (I. Zverev, V. Korotov, M. Skatkin 2014). Communications act as a condition for the unity of training and education, a means of an integrated approach to the training system. One of the advantages of the interdisciplinary approach is determined by the implementation of its basic didactic teaching principles. First of all, interdisciplinary coordination, ensures the interaction of teaching discipline with other disciplines, coordination of topics and curricula. As a result, the principle of systematic and consistent introduction of educational material and the formation of the necessary skills and abilities is also ensured. The principle of educational training in the framework of an interdisciplinary approach is implemented by helping students overcome excessive shyness, depression, mercantile spirit, indifference, and stimulate personal and professional development, activity, independence, initiative, courtesy, and mutual assistance. Positive communication in a lesson in therapeutic dentistry enriches the educational process with emotional experiences. The principle of accounting for individual characteristics provides for the provision of rational assistance that corresponds to the level of knowledge and difficulties encountered by students, familiarity with the individual characteristics of students.

Thus, holistic knowledge of the discipline of therapeutic dentistry is an important step for the formation of the future doctor, consisting of knowledge from related disciplines, studied during all years of study.

The interdisciplinary approach contributes to the implementation of didactic teaching principles, stimulates the teacher to update the teaching content, enrich it with interesting and relevant interdisciplinary topics, new situational tasks and communicative situations.

Key words: interdisciplinary, interdisciplinarity relations, education.

*Рецензент – проф. Білаш С. М.
Стаття надійшла 15.11.2018 року*